

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Vorbirea

Preasfinției Sale, Episcopului IOAN I. PAPP, rostită în catedrala din Arad, Duminecă în 7/20 Febr. 1916, cu ocazia parastasului ținut pentru odihna sufletului răposatului Arhiepiscop și Mitropolit IOAN MEȚIANU.

Iubiți creștini și fii sufleștii!

Prin actul dela 22 I. tr. Nr. 310 aducând la cunoștința iubitului nostru cler și popor eparhial știrea, pe cât de tristă, pe atât de adevărată, că Excelența Sa, Inaltpreasfințitul Ioan Mețianu, nemuritorul Arhiepiscop al Transilvaniei și Mitropolit al bisericii noastre române ortodoxe din statul ungar, nu mai este între cei vii, am dispus între altele și aceea, ca în toate bisericile din aceasta eparhie să se țină parastas pentru odihna sufletului acestui ierarh al bisericii noastre naționale și destoinic ocrotitor și apărător al tuturor instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice.

Aceste dispoziții însă nu le-am luat numai cu respect la uzul introdus în asemenea cazuri de mare doliu, ci le-am făcut și sub impresiunea, că fiind martor ocular la apunerea soarelui vieții pământene a acestui mare arhieru și binevestitor al cuvântului lui Dumnezeu, înaintea ochilor sufletului meu s'a deschis aceea pagină a sfintei scripturi, în care apostolul neamurilor, voind să înfrunte firea îndărătnică a poporului evreesc și să-l îndemne la recunoștința și mulțumita datorită povățuitorilor și binefacătorilor săi, le graia astfel: «Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au învățat cuvântul lui Dumnezeu, și privind la sfârșitul vieții lor, să le urmați credința». (Evrei 13 v. 1).

Aceasta poruncă, potrivită și pentru lumea de acum, deci potrivită și pentru o parte însemnată a fiilor bi-

sericii și a neamului nostru, sună la urechile mele, și acest graiu vibrează înaintea ochilor inimii mele și acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu ne-am învrednicit a ne aduce și noi aminte și a depune și în aceasta formă obolul și a da tributul profundeii noastre venerațiuni memoriei acestui mare păstor și arhipăstor al bisericii noastre, care conștiu de chemarea și datorința sa, n'a încetat a binevesti cu putere multă: *lumina, adevărul și dreptatea*, și n'a pregetat a învăța: *credința, dragostea și nădejdea* creștinească, astfel, că pe terenul vestirii cuvântului lui Dumnezeu, fericitul întru pomenire Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, a umblat pe calea marelui ierarh Ioan Gură de aur, pe care sf. noastră maică biserică îl preamărește astfel: «*Din gura Ta ca o lumină de foc strălucind darul, lumea o ai luminat... înălțimea gândului smerit nouă ne-ai arătat*... «*Din ceriu ai luat darul cel dumnezeesc și prin buzele Tale pe toți învești a se închina unui Dumnezeu în Treime*». (Tropariul și condacul sfântului).

Când astfel am dat urmare poruncii de mai sus și ne-am adus și noi aminte de acest cărmăciu destoinic al năii bisericii noastre, ar urma în mod firesc, să aruncăm o privire asupra vieții și activității și apoi privind și la sfârșitul vieții lui, să-i urmăm credința.

Dupăce însă aceste sunt cunoscute din alte izvoare și chiar și din panegiricul dela înmormântare, țin să mai accentuez numai atâta, că reposatul, inzeștrăat dela prevedință cu un spirit de inițiativă, iubitor de ordine și curățenie, energic și punctual în toate afacerile sale, a știut chivernisi talanții primiți dela ziditorul și ocărmitorul său cu un așa câștig, care puținii muritori l'au putut realiza.

Fericitul întru pomenire Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, ajungând paroh în comuna Râșnov (Rosnyó), comună amestecată cu Sași, și văzând puterea de viață la care s'a avântat acel popor prin școlile sale bine organizate și bine conduse; văzând bunăstarea la care a ajuns acel popor prin muncă și cruțare, prin viață cumpătată, prin curățenie, bună rânduială și prin punctualitate în toate afacerile sale, încă la începutul funcțiunii sale de preot-protopop și-a luat de program al vieții și activității sale: ridicarea la gradul posibil de cultură și bunăstare a clerului și a poporului pe care l'a păstorit.

Și pururea constant în propusul său a și urmat acestui program în toate pozițiile ce le-a ocupat în cursul vieții sale publice, astfel, că meritele câștigate prin stăruințele depuse întru ridicarea școlilor și a bisericilor, — ca mijloace sigure la promovarea culturii intelectuale, religioase-morale și a buneistării materiale a clerului și a poporului păstorit, — vor rămânea pentru toate timpurile tot atâtea dovezi grăitoare despre viața și activitatea lui rodnică în fapte creștinești, în fapte mari și de trăinicie, cari ca atari îi vor păstra cu pietete amintirea, atât în inimile clerului și a poporului din mitropolia noastră, cât și în inimile neamului nostru românesc, care nu va putea uita, că răposatul a fost ca și «*pomul resădit lângă izvoarele apelor, care rodul său l'a dat la vremea sa și a cărui frunze nu vor cădea, că toate câte a făcut a sporit*». (Ps. 1. v. 2.)

Cât de mult i-a plăcut ordinea și curățenia și cât de mult a ținut la sfințenia zidurilor bisericii, puteți mărturisii voi, parohienii mai în vârstă ai acestei comunități bisericesti, pentru că voi știți bine, că între lucrurile de căpetenie, cu cari răposatul Ioan Me-

țianu și-a început activitatea sa de aici, a fost și îngrădirea acestei sfinte biserici, aflată desgrădită de toate laturile.

Și se știe și are să se știe aceea, că atunci când fericitul întru pomenire s'a ocupat cu ideea, ca institutul pedagogic-teologic să-l strămute pe alt loc, și când pentru câștigarea locului a întreprins la fericita baroneasă *Ifigenia Sina*, n'a făcut aceasta pentru că încăperile edificiului ridicat în 1875 în nemijlocită apropiere a acestei sfinte biserici n'ar fi fost corespunzătoare contingentului de frecvențanți, ci între alte motive de ordine superioară a avut în vedere îngrijirea de sănătatea elevilor, de providerea lor cu posibila hrană bună și suficientă, de dedarea la ordine, punctualitate și curățenie, de îndemnarea lor la închegarea legăturilor pretinești și frățești, ca și unii, cari chemați vor fi să steie le timpul său în serviciul unui și aceluși scop: a bisericii și a școlii noastre, și nu mai puțin s'a avut în vedere și dispunerea părinților de anumite griji, de cari erau cuprinși în timpul, când dieceza noastră nu avea internat pentru elevii aceluși institut îmbinat.

Cât de necesară și de părintească a fost aceasta îngrijire, o înțeleg părinții numai acum, când seminarul și alumneele sunt prefăcute în spitale militare și când fiii lor sunt avizați să locuiască iarăși pe la case private și să se întrețină cu spese îndoite, față cu taxele ce le plăteau solvenții alumnști și seminariști.

Deși astfel neuitatul nostru episcop și apoi mitropolit Ioan Mețianu a purtat o deosebită grijă de bunacștere a candidaților de preoți și învățători, întocmai ca și de cultura și bunăstarea clerului și a poporului său; deși în cursul păstoririi și arhipăstoririi sale pururea a urmat sfatului a-

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei“.

De preotul Ioan Dandea.
(Urmare.)

Contra acestui adevăr creștin s'au ridicat dela început cele mai aspre și înverșunate atacuri. Dacă e zdrobit acest adevăr, e zdrobit creștinismul. Biserica creștină e atât de puternică, încât nu o pot zdrobi nici porțile iadului. E puternică, că se înjemează pe puternicile cuvinte ale lui Cristos: «Nu vă temeți, eu am biruit lumea».

Să vedem ce aduc necredincioșii contra persoanei lui Isus Cristos, Dumnezeu omul? Necredinciosul nu crede, că Isus Cristos e ceea ce spun Evangeliile că e, ci că e un simplu om, mai puternic și mai ales, mai bun ca oricare altul, pe care l-au îndumnezeit în închipuirea lor învățării lui... Se poate însă — adecă nici nu se poate — ca un grup de oameni, majoritatea fără cultură — mulți erau pescari — să fi putut crea un asemenea tip complet, cum n'a inventat nici un Platon, un Aristotel și nici unul din cei mai mari filosofi? Ar fi suferit ei chinuri crude pentru o închipuire a lor? Rousseau zice, că inventatorul unui asemenea erou ar trebui să fie mai mare chiar decât eroul. Deci e absurd a nu crede,

Necredinciosul afirmă, fără a dovedi, cumcă Isus deși a existat, dar el nu-i așa cum n se prezintă în Evangelii. El s'a înșelat pe sine și a înșelat pe apostoli asupra chemării sale, asupra activității sale și asupra învățăturilor sale. Aceasta e însă o imposibilitate morală. El care a predicat cea mai sublimă morală, să fie un înșelător? El care combattea păcatul cu cea mai mare asprime, dar nu numai păcatul, ci și umbra păcatului, să înșele pe alții? Cum ar fi posibil, ca cele mai bune opere... de pe pământ să aibă ca inițiator pe un orb, sau pe un mincinos? Cum e posibil, ca oamenii istoriei cei mai devotați binelui să se fi lăsat înșelați? A susținea o asemenea teză înseamnă a susținea, că civilizația creștină superioară și minunată provine dintr'o iluzie sau amăgire. Nu însămnă aceasta a susținea o teză absurdă?

Cine cetește cu atențiune evangeliile, ușor poate constata, că apostolii au avut un spirit critic foarte dezvoltat (cazul apostolului sceptic Toma.) Necredinciosul merge mai departe încă un pas. Afirmă cum că Isus Cristos a fost eroul legendar fără realitate, un mit. Cum se explică atunci existența sublimelor evangeliilor cu sublimele idei cuprinse în ele? Cum se explică existența reală a bisericilor creștine, cari în curând vor acoperi pământul? Cum se explică minunata civilizație creștină de care toți ne bucurăm?

Isus Cristos ne-a cucerit drepturile, libertatea. *Negându-i existența, afirmăm o*

absurditate. Negând pe Cristos care a intervenit în mijlocul disordinei universale, negăm intervenirea lui Dumnezeu în lume ca ocărmitor și legiuitor al lumii. El, cel sfânt, bun, milostiv, înțelept, puternic să nu simtă nimic sau să nu vrea se simtă, să rămână nesimțitor la strigătele desneajăduite ale fiilor săi? *Nu ar fi asta grozav și absurd?*

Negând intervenirea lui Cristos în lume ca Dumnezeu-om, ajungi să crezi, că Dumnezeu e o forță colosală, care creiază fără să știe pentru ce, care uită ce a creat fără inimă, fără iubire. Dacă ar fi așa, atunci Dumnezeu ar fi mai pe jos ca omul rău, care cel puțin are inimă, e simțitor. *Nu-i aceasta o absurditate, o imposibilitate?* De aci e numai un pas până la *necredința totală, care e o absurditate și imposibilitate grozavă.* Dar dacă Dumnezeu nu există, universul a trebuit să se facă singur, e produsul întâmplării. Întâmplarea a formulat și stabilit aceste legi admirabile ale universului. Întâmplarea a calculat mersul sigur al stelelor. La începutul lucrărilor nu am întrezări decât o prăpastie nepătrunsă. La sfârșitul lor prăpastia aceea va apărea iarăși... Căci dacă la punctul de plecare n'a fost o cauză primă, nici un plan conceput de mai înainte, nu va fi nici un punct de sosire, nici un scop de atins la capătul drumului. Nu venim de nicăieri și nu mergem nicăieri. Ne precede și ne așteaptă neantul. Suntem sus-

pendați între două prăpastii deschise, de o potrivă de grozave.

Urmarea e negrul pesimism, căci nimic nu ar garanta, că nu suntem victima unui joc crud. Cugetarea ne mai având nici un sprijin, nu mai poți fi sigur de nimic. Știința ar deveni imposibilă din punct de vedere logic.

Dacă totul e efectul *întâmplării*, ce dovadă avem de stabilitatea legilor naturii? Dacă știința e imposibilă, și morala e imposibilă. Dacă viața nu are nici un scop, de ce să ne stăpânim instinctele și pasiunile? Să le dăm deci frâu liber! Preceptele morale ar fi... prejudeții învechite. *Nu ajungem pe calea aceasta la absurdități și imposibilități înspăimântătoare?*

Fiecare are în lăuntru său un glas puternic, care e mărturie și totodată și judecător al faptelor. Cum se poate explica *fără Dumnezeu* glasul acela puternic numit *conștiință*, care se ridică din adâncimile ființei sale cu aceeași autoritate suverană fără a-i permite să discute cu ea? Glasul acesta, care după zile seamănă cu zefirul ușor sau cu buibuitul tunetului, e totdeauna un stăpân absolut, care vorbește.

Vai celui care n'ascultă! Conștiința aceasta îl va face îndată să simtă durere adâncă, mult mai mare ca durerile fizice... Glasul acesta, care poruncește ca un suveran, implică numai decât un Dumnezeu, care are drept să poruncească, un Dumnezeu înțelept, drept, sfânt și bun,

postolului neamurilor din cartea cătră Timotei (c. 4. v. 12); deși adecă «sa făcut pildă bună credincioșilor cu cuvântul, cu fapta, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curățenia vieții», totuș nu a fost cruțat de anumite imputări, precum n'a fost ferit de critică nici nemuritorul marele Andrei, și nici marii ierarhi Ioan Popasu, Miron Romanul și Nicolae Popea.

Dar deși aceasta critică a fost demultori cât se poate de aspră, ea totuș n'a împedat pe repositul în mersul cugetării și acțiunii sale, din contră, a continuat pe calea apucată în convingerea firmă, că precum soarele și gerul curăță atmosfera de mișmale nesănătoase, astfel și roadele muncii sale, purcese din inimă curată și cu cea mai bună intențiune în scopul binelui obștesc, vor amuți graiurile criticilor nesocotiți.

Răposatul a avut și convingerea, că critica purcede mai mult din necunoștința adevăratei stări a lucrurilor, decât din anumite intențiuni condamnabile, și mai presus de toate a avut convingerea, că acei critici, devenind în deplina cunoștință a împrejurărilor, între cari a trăit și a muncit, își vor schimba înșiși părerea, dar și dacă nu o ar schimba din îndemnul propriu, ea de sine se va reduce la adevărata ei valoare, deci la gradul, la care se reduce umbra oricărui obiect, când soarele zilei de vară ajunge la zenit.

Când acum ne cugetăm la faptul, că răposatul a fost dintre acei rari pământeni, pe cari Domnul i-a binecuvântat cu ani și zile, cari pestrec zilele și anii stabiliți de psalmistul ca hotar extrem al vieții omenești, când adecă ne dăm seamă, că pe când psalmistul zice: «Anii nostri ca un paingean s'au socotit, zilele anilor noștri întru dânsii 70 de ani, și de vor fi cu puteri 80 de ani, iar ce este mai mult decât aceasta, osteneală și durere» (Ps. 89, 10, 11), pe atunci bunul Dumnezeu, stăpânul vieții și al morții, a dat nemuritorului nostru ierarh, nu numai ani și zile mai multe decât atâtea, dar i-a susținut și facultățile corporale și spirituale astfel, că deși în timpul din urmă i-a fost slăbită vocea, dar memoria și cunoștința nu l-au părăsit, care fapt nu-l putem socoti decât de un deosebit dar al providenței divine, ca răsplată pentru viața lui cumpătată și pentru munca lui intensivă spre binele obștesc.

De aceea, când ne dăm seama, că numai în ajunul și în ziua morții s'a dispensat dela masa comună cu fiii și cu cei mai deaproape ai săi, când ne cugetăm, că chiar și în ziua morții, a dorit să se ridice din pat,

și ridicat a șezut pe un fotel, și când în fine ne mai dăm seamă, că celce a făcut soarele spre stăpânirea zilei, luna și stelele spre stăpânirea nopții, acela a pus și hotar vieții tuturor și astfel și zilelor răposatului, vom înțelege, că acesta, după ce și-a regulat toate afacerile și s'a pregătit de plecare pe calea vieții de veci, a putut zice, precum a și zis sufletului său cu toată liniștea: «*Intoarce te suflete al meu întru odihna ta, că Domnul bine a făcut ție*». (Ps. 114 v. 7).

Iată dară sfârșitul vieții pământene a acestui patriarh al bisericii noastre.

Și acum, cunoscând munca și osteneala, viața și activitatea, precum și sfârșitul creștinesc al acestui îndreptător-al credinței și chip al blândețelor, să-i urmăim credința prin asemenea fapte creștinești; memoria lui binecuvântată să o păstrăm cu pietate în inimile și cugetele noastre, să-l pomenim în rugăciunile noastre și să-i zicem: *Vecinică pomenire, vrednică de amintire, în veci pomenirea lui. Amin.*

Răboiul.

La frontul răsăritean e încă tot liniște. Rușii se tem de începerea unei ofensive la Dünaburg și duc trupe numeroase la aripa aceea a frontului lor, pentru a se putea apăra. La frontul italian au fost câteva încercări de atacuri, cu perdeni însemnate pentru dușman.

La Durazzo, în Albania, trupele noastre, cari și-au făcut intrarea în acest oraș, au pus mâna pe 23 de tunuri, 10,000 de puști, pe material foarte însemnat de artilerie, pe bogate rezerve de alimente și pe 17 corăbii italiene. Trupele dușmane au fugit din calea trupelor noastre în cea mai mare disordine.

La frontul dela apus focul de artilerie e foarte viu. Trupele germane au atacat de nou și au luat dela dușman tranșee în estindere de 1600 metri, au ocupat încă unele localități și au făcut prizonieri 228 ofițeri și 16500 soldați. Au luat și 78 de tunuri. Sforțările desperade ale Francezilor de a recuceri cu trupe nouă și numeroase pozițiile Germanilor la Verdun, au fost zadarnice. Nemții nu s'au mișcat din loc. Verdunul e în flacări. Poporațiunea întreagă a fost dislocată din acest oraș, care în curând va fi al Germanilor. Din Constantinopol vine știrea, că Turcii se țin bine pretutindenea în luptele cu dușmanii.

care se interesează de noi, cum se interesează un părinte de fiii săi... Poruncile conștiinței corăspund așa de bine poruncilor lui Isus, încât omul nu mai face distincțiune între autoritatea conștiinței și a lui Cristos. Înțelege că se află în fața unei singure autorități, care nu e alta decât a lui Dumnezeu. De asemenea se supune lui Cristos ca lui Dumnezeu. El ia ca învățător și mântuitor în același timp. Pascal are o cugetare adâncă: Dacă scepticul vrea să-și lase pasiunile, ușor va crede. Necredința e păcatul suprem, deoarece el conține pe toate celelalte... mai ales egoismul e rădăcina tuturor relelor.

Pentru dovedirea realității persoanei istorice a lui Isus Cristos, așa precum o înfățișează evangeliile, precum și adevăritatea evangeliilor, cu bun succes să poate consulta critica istorică din Istoria bisericească de profesorul universitar Eusebie Popovici (Vol. I. §. 13. Vrednicia de credință a relațiilor evanghelice. Rezultatul, pag. 108 seq.)

În această istorie b's. se pot afla izvoare importante în această chestie. Această critică dovedește neîndoios, cumcă relațiile evanghelice sunt demne de crezământ, sunt scrieri istorice autentice, despre fapte istorice autentice, ear ipotezele necredinței «se răstoarnă una pe alta și nici una nu se afirmă ca având bază etc». Concluziunea finală a tezei puse e, că necredința nu oferă nici o probabilitate, ci chiar duce la absurdități și imposibilități;

pe când probabilitatea credinței duce la deplină siguranță.

Concluziunea finală a problemei de deslegat: «Putem ști multe despre Dumnezeu etc.», se resoalvă dar în senz afirmativ. Noi putem ști despre Dumnezeu foarte multe și încă cu siguranță. Adevărurile creștine au bază reală! Biblia și Evangeliile sunt adevărate și autentice, precum și faptele cuprinse în ele. Natura e cartea deschisă a Dumnezeirei, în care cu mult folos cetesc cei ce știu și se pricep a ceti cu adevărat. Natura e icoana Dumnezeirei, ea stă în deplină armonie cu descoperirea dumnezeiască supranaturală pozitivă cuprinsă în Biblie și Evangeliile. Adevărurile cuprinse în Biblie și Evangeliile formează obiectul teologiei creștine.

Ele pot fi obiectul scrutarilor științifice a căror rezultat poate fi sistematizat în sisteme logice, științifice, întemeiate și pe cercetările științifice din natură. Scrutările științifice se pot face numai după metode luate dela științele esacte precum e și la științele profane sociale.

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Patimile, dacă nu sunt înfrânate de rațiune, sunt în viața morală aceea ce e focul în viața fizică: pot se încălzescă, pot se inviereze, dar pot se și ardă și se provoacă incendii.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare).

Numai chiar atâta muncă săvârșesc, câtă e necesară pentru viețuire; dar așa trebuie să fie, că pentru monahul învățat, cel ignorant, pentru cel ce se delectează în natură, ocultorul naturii, e încă tot un reproș tainic, pe monahul muncitor încă tot trebuie că-l mustră conștiința, dacă vede pe fratele care nu lucră, dar nici nu se cugetă, nici nu vorbește, ci așteaptă în meditație singuratică și chinuire de sine, ca strălucirea fericită a lui Dumnezeu la urma urmelor să i se reveleze. Și precum în veacul la cincilea, așa și pe mai departe se susține încordarea între călugării de mânăstire și între preoțimea laică. Adevărat, că clerul mai superior se recruțează din preoțimea mânăstirească, — căci doar monahismul chiar și împăratului și curții a fost în stare să-i împrumute pe un timp mai scurt ori durabil un colorit rău, — dar aceasta nu mult poate schimba referințele. Monahismul stă alătura de biserică și nu în biserică, și aceasta nici nu poate fi altcum; pentru că ce și poate oferi bisericii acea instituție care însaș abzice de orice problemă care-i constituie ființa? Singurul lucru, la care participă cu vialitate, este interesul față de cultul bisericii; pictează icoane sfinte și poate chiar și cărți copiază. Dar se poate scăpa pe sine și de cult; biserică nu numai suferă, dar și admiră pe pustnicul care zi de-arândul stă departe de comunitate. Trebuie să-l admire: pentru că acest pustnic realizează idealul, pe care biserică nu-l poate ajunge. Idealul, — și ca să zic așa: — idealul ei mai mare, — pentru că deja și-a constituit un ideal îndoit: idealul ascezei și al cultului. Acela, căruia nu i s'a dat ca parte darul sau puterea, ca pe calea ascezei să se împărtășască de Dumnezeu, poate câștiga această împărtășire și așa, că la serviciile divine se umple de sfintele taine. Cultul încă ne poate oferi nouă binefacerea mântuirii, dacă participăm la el cu evlavie și îndeplinim datorințele bisericăști. Monahismul n'a reprobato această teorie, ci a sprijinit o. Căci doar indirect i-a servit spre bine.

Din timp în timp monahismul s'a apropiat de biserică lumească și a făcut încercarea să o ia și pe aceasta în slujba lui. Din vreme în vreme și izbândește încercarea. Mărturisesc despre aceasta sinoadele bisericăști din timpul dela veacul al cincilea până la al șaptelea. Dogmatica, ce s'a validat în cadrele acestora, în parte e produsul monahilor și o au și apărat tot argumentele și brațele monahilor. Episcopii au fost însă mai precauți și s'au năzuit într'acolo, ca fanatismul monahilor să nu izbucnească în flacări, pentru că de câte ori ceice încunjurau lumea se amestecau în luptele partidelor, în mod consecutiv venea în urmă revoluție, război și măcel. De aceea, după ce au compromis și împărați, cari simulau o evlavie călugărească, și cu ceva mai târziu au detronat idealurile despotice împărați reformatori, nu le-au mai dat atenție. Și nici n'au mai avut de făcut. Dela sfârșitul veacului al nouălea deja numai sporadic au jucat rol în istorie. Fiindcă au biruit, au devenit putere conservativă și față de lume și față de biserică lumească. Minunat! În pasivitatea lor încunjurătorii lumii apăra acum cultul și obiceiul național. Fanatismul lor e alarmat, dacă acestea sunt jignite de cineva. În punctul acesta monahismul simțește comunitate cu masele.

Dealctum monahismul și biserică universală merg paralel, ba dacă se prind la olaltă, monahismul necondiționat stă la dispoziția statului. Episcopul-monah, atât în împărăția bizantină, cât și în cea turcească, e încă în mare măsură supus al statului, ba chiar ofician de dare al lui; dar îndreptarea greoaie e imposibilă a nu fi cunoscută. Aliindu-se cu statul despoaie poporul creștin: se bucură de cinstea ce se cuvine funcționarului de grad superior; dar în parte și la corupția și soarta lui nedeterminată. Așa s'a răsbunat idealul de zbor înălțător al monahismului. Au voit să facă a înceta cu ajutorul religiei orice condiție naturală, în îndrăzneala lor au crezut, că încă și bunurile morale le pot lăsa departe în urma lor și au ajuns jos cu puterea zdrobită. Biserică statificată, laicizată, monahism fără nici o istorie, viețuitor în asceză, care e paznicul neînfrânt al defectelor naționale și bisericăști, — acesta a fost rezultatul. Biserică grecească menține polurile ascezei și creștinească împlinire a datorinței față de cult. Adevăratul teren, viața morală a chie-mării, care a trebuit regulată cu ajutorul religiei, cade în afară de cadrele observării ei nemijlocite. Cedează acest teren statului și poporului, căci doar acest teren e deja lume. Iar acestora din urmă nu le-a fost greu, pentru a acapara sub puterea lor cu încetul întreaga biserică și a o degrada la rolul de instrument al scopului lor.

Deoarece idealul monahismului și al bisericii lumești în cursul veacului al optulea și al nouălea a învins în lupta cu statul universal, tocmai de aceea monahismul și biserică a ajuns de fapt și definitiv sub puterea statului: Statul le-a ajuns în fuga lor de cele senzuale și le-a impus procedura sa urmărită față de morală, dar și-a însușit cultul lor. În chipul acesta statul bizantin apare încă tot ca o degenerare a statului antic. Acela una însă le-a izbutit, că acolo unde statul le-a ridicat cu hotărâre fermă ca îndreptar al cugetării creștine în dreptul public și viața publică, le-a acceptat în concepție monahală. Cartea legilor bizantine, — de a cărei rigoare nici păreriile noastre sociale-etice nu s'au eliberat, — în parte e un amestec al unei judecări romane, înțelepciuni inexorabile și monahale a lumii.

Aceasta e în Răsărit istoria monahismului. Ne putem aduce aminte din când în când, că acest monahism încă și azi e o întregire a bisericii laicizate, că încă și azi mai scapă pe unii de hărțuiala zilnică, că adăpostește sfinți în sine și acuză bisericanismul inert.*)

Dar ne învăță această istorie, că înaintând pas de pas în rândul idealurilor omenești, idealul retragerii din lume și scrutării în adâncurile evangheliei cu scopul mântuirii sufletului, nu poate fi cel mai din margine, cel mai înalt, că la urma urmelor îndrăzneala numai pasivă suferă înfrângere, că atunci își zidește lumea idealurile sale în biserică, când creștinul își doarește realizarea idealului eului său afară de lume. La tot cazul este vreme, când măsura nedreptății ce ajunge pe cel activ e nesuferit de mare și totdeauna vor fi oameni, a căror coarde sufletești sunt atât de fine, că cea mai mare parte a eului lor trebuie să și-o petreacă în singurătate, spre a și-o păstra; dar acolo, unde îndurarea lipselor e privită ca cea mai mare virtute, acolo ajung să fie fără preț mari bunuri și în sfârșit se pierde și recompensa, iu nădejdea căreia s'au despăr-

*) Pentru întâia dată a lămurit un capitol mai vechiu și însemnat din istoria monahismului, Holl («Entusias și putere de căință în monahismul grecesc»). Prin aceasta a intrat într'o lumină mai deschisă însemnătatea monahismului în istoria bisericii universale grecești.

jit de aceste bunuri. Doar am ajuns să vedem și noi în zilele noastre, că din sinul bisericii rusești s'a ridicat o astfel de individualitate, cum e a celui Tolstoi — om laic, dar ca scriitor adevăratul călugăr grec, pentru care nu e dată altă posibilitate a reformării bisericii, decât ruperea radicală cu cultura și istoria, și înaintea căruia orice lucru moral, — chiar și căsătoria, — apare ca întinat, dacă e în legătură cu cele senzuale. Din scrierile acestui om minunat învățăm să cumparam, că odinioară maniheismul ce cumplit dușman era pentru biserica grecească! Cu cât privește monahul grec mai serios la creștinism, din ce în ce devine a fi tot mai neapărat în fața concepției lugubre, că lumea e a mamonei și în sfârșit tot la autoritatea bisericii lumestei trebuie să-și ia monahul refugiu, pentru a nu cădea jertfă maniheismului

(Va urma).

Din Turda.

Sărbările de Crăciun ale soldaților răniți din Turda s'au ținut și de astădată cu toată solemnitatea, procurându-se multă mângâiere sufletească soldaților răniți, cari deja al doilea Crăciun l-au petrecut în străin, departe de căminul cald familial.

Reuniunea femeilor române a trimis din bună vreme apeluri către sorosrele și intelectualii din comitatul Turda-Arieș. Resultatul a fost deplin satisfăcător. S'a donat, respective colectat, aproape 1200 coroane, o splendidă afirmare a sufletului nobil al femeii române față de soldați și în consecință o dovadă de patriotism înflăcărat față de Tron și patrie!

Mercuri înainte de Crăciun la 4 ore p. m. s'au început sărbările la Spitalul central. Reuniunea femeilor în frunte cu prezidenta ei, Lucretia Murășian, era în corpore prezentă, însoțită și de alte doamne și domni români din oraș și jur. De față era, pe lângă personalul spitalului, Ilustritatea Sa, dl. comite suprem și comisar guvernial Dr. Betegh Mik'ós cu doamna soția sa și alt public din societatea maghiară.

După un scurt serviciu divin și un magistral discurs ținut de P. O. Domn protopop Iovian Murășian despre „Nădejdea creștinească, ca o ancoră a sufletului”, aplicat cu multă iscusință pentru însușirea soldaților în război și suferințe, care a făcut o adâncă impresiune asupra publicului, d-șoara Catinca Pătacean a recitat poezia „Ce zic soldații dela Kön'graetz” de Ioan Bălă, care a fost viu aplaudată pentru rara iscusință de a talmăci sentimentul românesc atât de elocuent.

A urmat apoi împărțirea darurilor, sub conducerea prezidenței prin membrele designate în acest scop, anume: d-nele Maria Vlăduțiu pres. de onoare, Catinca Dr. Moldovan viceprezidență, Eugenia Dr. Rațiu secretară, Maria Dr. Ciuta controloră, Olimpia Dr. Moldovan casieră, Lucia Bologa, Susana Trif, Nina Gaia și d-șoara Vitușca Mesaroș, Cornelia Rus din Poiană.

Fiecare soldat a căpătat un cozonac alb simbolic de Crăciun și câte un pachet conținând o batistă, un pachet de tutun, foșe, chibrite, cărți postale, creioane, mere și câte o carte de rugăciuni și alte broșuri și la urmă câte-o o ceașcă de ceai cu rom.

Surprins de aceste daruri directorul spitalului Dr. Borély a exclamat: „Iarăș ne-a întrecut pe noi, maghării, Reuniunea femeilor Române!”

La 6 ore s'au continuat sărbările la spitalul Nro. III din Turda nouă, unde s'au întrunit și răniții dela spitalul de liceu și dela Nro. II, circa 250 soldați.

Aici aștepta un public imens în frunte cu Ilustritatea Sa, contesa Bethlen, care drept recunoștință față de Reuniunea femeilor Române a oferit un buchet de flori naturale prezidenței acesteia.

Serviciul l-a oficiat M. O. Domn Nicolae Rațiu vice-protopop și răspunsurile le-a dat un cor improvizat de cântăcieri clerici din Blaj și studenți din Turda. A plăcut foarte mult publicului. După avântata vorbire eclesiastică a părintelui Rațiu, care a stors lacrimile publicului, a urmat și aici declamarea poeziei citate deja, prin d-șoara Catinca Pătacean, care și aici a fost frenetic aplaudată, apoi sergentul Mitru Dărăban din Măchii a declamat poezia „La Ivangorod” de Vâlcean sergent care, scoțând în relief viața soldaților români, cei mai mulți căzuți pe z durile înfărcate ale acestei cetăți, crezută de inexpugnabilă, și totuși cucerită, — a fost frenetic aplaudat. Apoi au cântat soldații mai multe cântecuri

românești. La urmă a mulțamit Reuniunii prețul reformat Egerházi pentru jertfa și mila creștinească dovedită față de soldați și ne-a căzut bine auzindu-l a constata și dânsul, cum nu l'am mai auzit, că patria e a tuturor, cari se jertfesc pentru ea, deci toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, si-au asigurat dreptul incontestabil la egalitate și la o soartă mai bună. Așa să fi!”

Terminat acest mic program, s'a făcut distribuția aceluiași daruri și prin aceleași persoane, ca și la spitalul central și publicul s'a depărțit între vile manifestări de mulțămire și recunoștință a sutelor de soldați.

Cu laudă și recunoștință datorim și noi toți, zeloasei reuniuni a femeilor române, cum și publicului, care a făcut prin ofrandele sale prinimoase cu puțință aceste manifestări de caritate creștinească și românească: manifestări cari s'au urmat și după sărbătorile Nașterii, la anul nou și la Bobotează, împărțindu-se și alte daruri soldaților, cari au cercetat ambe bisericile românești. Și cu plăcere auzim, că Reuniunea din restul ofrandelor ce i-a prisosit, pregătește planuri mărețe pentru ajutorarea orfelinatelor și sprăjirea orfanilor din comitat.

Înainte, onorată Reuniune, căci faceți lucru mare, vrednic de recunoștința posterității. Dumnezeu e cu noi și nime nu poate fi împotriva noastră!

Correspondentul.

NOUTAȚI.

Moartea Mitropolitului Ioan Meșianu în casa magnaților. În ședința din 26 Februarie n. a casei magnaților, presidentul, baronul Josika, a parentat astfel pe mult regretatul nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu: «În 3 Februarie și-a încheiat la Sibiu firul vieții trăite de o potrivă cu credință în slujba patriei și a bisericii sale Arhiepiscopul și Mitropolitul rom. gr. or. Ioan Meșianu, a cărui moarte a fost acum, în scurt timp, a doua lovitură simțitoare pentru România din patrie. Dar totodată înseamnă o lovitură simțitoare și pentru interesele publice ale țării, pe cari le-a servit cu credință, nu numai prin conducerea bisericii sale, ci slujind cu deplin devotament interesele obștești, prin conlucrarea fraților noștri de altă limbă. Mai înainte, ca episcop al Aradului, apoi ca mitropolit la Sibiu, a luat parte activă și în legislatură. Opera sa a fost în todeauna pătrunsă de acel spirit patriotic împăciuitoare, pe care l'au apreciat atât de mult toți factorii competenți ai vieții noastre publice, cât și de spiritul de jertfă, manifestat în atâtea rânduri față de instituțiile culturale ale bisericii sale, precum și față de preoții și învățătorii săi».

Aceasta parentare elogioasă a fost primită cu aprobări din partea întregii case a magnaților.

Înalte distincțiuni. Maiestatea Sa Monarhul nostru a numit de *generali coloneli* ai armatei, rang militar nu de mult înființat, pe următorii: Arhiducele *Iosif Ferdinand*, generalul de infanterie și cuceritorul Muntenegrului și al Albaniei *Hermann Kövess*, ministrul de război *Krobatin*, generalii contele *Beck* și contele *Paar*, precum și baronul *Bolfras*.

Carmen Sylva e bolnavă. Din București vine știrea, că regina văduvă *Elisabeta* ca scriitoare cunoscută sub numele de *Carmen Sylva*, e bolnavă de influență. Boala își face cursul ei normal, astfel că starea Maiestății Sale poate fi numită mulțumitoare.

Fondul orfelinatului. Până ieri, Marți, au intrat în casa arhidiecezană pentru *fondul orfelinatului gr. or. român din Sibiu* 41,450 coroane în bani gata și 1600 coroane în hârtii de valoare. La oaltă 43,050 coroane. În numărul viitor vom continua cu publicarea numelor marimoșilor donatori. Suntem informați, că pretutindena colecta deschisă dă rezultate frumoase. Astfel în frunțașă comună *Saliste* colecta a fost încheată cu suma de 30,000 coroane.

Orfelinatul din Sibiu. Despre orfelinatul românesc, ce se planuește să se înființeze în orașul nostru, eată ce scrie *Vitorul*, organul guvernului din București: Românii de pretutindeni vor trebui să contribuie cu toții din obolul lor la înființarea cât mai în grabă a acestui institut generos și românesc. În jurul orfelinatului din Sibiu n'au

ce căuta disentelele și ar fi un gust îndoelnic și un trist patriot să se înceapă o ceartă în jurul unei opere, care e sortită a uni inimile și a înfrăți pe cei de același sânge și de același suflet. Orfelinatul din Sibiu va fi o bună ocaziune să dovedim, că nu uităm de datorile creștinești, omenești și românești față de fiii rămași pe drumuri de pe urma unui război mai trist, decât toate cele câte au săngarat analele istorice.

Administrația maghiară în Sârbia. În părțile ocupate de trupele noastre ale regatului sârbesc administrația se va face după legile țării noastre, dar cu posibilități ținere în vedere a susceptibilităților naționale și confesiunile ale populației de acolo, care și are tradițiile sale. Pentru a se putea recruta un corp de funcționari administrativi, cari se corespund cerințelor în toate privințele, se va deschide un curs administrativ, poate că în Szabadka, la care se pot anuța toți cei ce au muncit pe terenul administrativ și știu bine sârbește.

Locuitorii din Verdun. Ofensiva sistematică a trupelor germane asupra Verdunului și desele atacuri aeriene au provocat o spaimă atât de mare, încât locuitorii au părăsit în masă orașul, unde în anul trecut lucrurile își luaseră cursul normal. Trenurile toate sânt țixite de refugiații dela Verdun, cari pleacă spre vest.

Lupta submarinelor. O gazetă olandeză a făcut socoteala vaselor scufundate de submarinele germane. Din 18 Februarie 1915, când s'a început războiul sub mare, și până astăzi, nemții au torpilat 650 de vase, între care 611 de comerț, celelalte de război. Vase scufundate engleze au fost 439, franceze 44, rusești 29, italiene 28, belgiene 8.

Prada rușilor la Erzerum. În primele zile după căderea orașului Erzerum, rapoartele rusești vorbeau de-o enormă pradă luată dela turci. Un raport britic, apărut acum, constată că la Erzerum turcii n'au pierdut, decât cinci mii de soldați, ajunși în captivitate rusească. Ruși au cucerit, cu acest prilej nu mii de tunuri, ci două sute de tunuri vechi.

Englezii în Calais. Autoritățile engleze se simțesc în Calais ca acasă. De curând au reorganizat poliția franceză de stat și au pus-o sub comandă engleză.

Fuga e sănătoasă. Vitezul *Essad pașa* n'a așteptat mai departe cursul totamolărilor din Albania, ci a dispărut din bună vreme părăsindu-și țara. Credincioșii săi, căți vor mei fi, îi vor urma pilda.

Ce este Salonul? Ziarul lui Clemenceau scrie, că un ministru francez a rostit următoarele cuvinte caracteristice: „Salonul este o tabără de concentrare, ai cărei piztori sânt bulgarii”.

Caută ocupație o domnișoară română, într-o familie mai mare, unde poate săvârși tot felul de lucru de mână, pricepându-se și la cusutul cu mașina, și poate instrui și copii în limba maghiară, pe care o posedă. Informațiuni mai amănunțite dă preotul Moise Flitter din Sărpatak, poșta ultimă *Segesvár*.

Calendarul nou la turci. Parlamentul din Constantinopol a primit proiectul de lege despre introducerea calendarului gregorian, însă numai cu privire la socoteala lunilor și zilelor. Anii au să se socotească și mai departe după hegira (fuga profetului Mahomet din Meca la Medina, în 622 d. Cr)

Presă franceză și Sasonov. Nu toate ziarele parisiene sunt mulțumite cu „marea” cuvântare rostită de Sasonov în ședința dumei. Presă radicală declară, că Rusia trebuie să se pronunțe definitiv asupra *retrocedării Basarabiei* pe seama României. Un ziar, *L'oeuvre*, își exprimă temerea, că Germania ar putea recruta un milion de ostași din Polonia rusească; prin urmare, pentru a împedece pe poloni să intre în rândurile germanilor, împătrita înțelegere ar trebui să garanteze în mod solemn promisiunile rusești cu privire la autonomia polonă. — Cine să mai pună temei pe făgăduințele rușilor ajunși în strâmtorare! Experiențele trecutului, scump plătite, nu se pot da uitării nici din partea românilor, nici din partea polonilor.

† Marta Olariu, născ. Brezovean, soție de preot în Tissa, după un morb greu a reponat în Domnul Vineri în 12/25 Februarie, la 10 ore a. m. în al 68-lea an al vieții pământești și al 48-lea al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au șezat spre vecinică odihnă D' minecă în 14/27 Februarie la 2 ore p. m. în bis. gr. or. rom. din Tissa. Fie-i somnul ușor.

Unică lovitură de tun. Se anunță din Berlin, că puternică întăritură franceză *Douaumont* dela Verdun a fost nimerită și prefăcută în ruine prin un singur g'ont al tunului de 42 cm calibru.

O foale maghiară oprită. Prin ordin guvernial a fost sistată apariția unei foi maghare săptămânale, care se tipărea în Essek, Slavonia, din motivul, că a publicat mai multe articole, trecute cu vederea de cenzură, prin cari se propaga ură și dușmănie între Maghării și Croați.

Învățător păcătos. Zărele din capitală scriu, că tribunalul de acolo a pertrat un proces, care ar trebui să rămână singur în felul lui. Într-o școală primară din Buda veche s'au furat din lădița închisă a unei mese 347 coroane, banii unei dascălițe. Bănuț era un școlar, cu numele Kardos. Tatăl băiatului, un muncitor, aflând că fiul său este crezut hoț, l-a bătut rău. Copilul însă tăgăduia furtul. Într-una din zile școlarul Kardos găsi sub piciorul băncii, unde ședea, o bancnotă de 20 coroane. O vără în buzunar; dar învățătorul l-a observat, i-a scotocit buzunarul și scoțind banii la lumină a dus pe școlar în fața directorului zicând: „Eată, aici e hoțul!” Copilul, venit acasă, a mâncat dela părinți a doua bătaie și mai aspră; dar cu nici un preț nu recunoștea, că ar fi furat cele 347 de coroane. Învățătorul din chestie, *Desider Kamocsay*, — pe semne muștrat de conștiință, — după câțva timp s'a prezentat în fața judecătorului și a făcut mărturisirea neșeptată, că nu băiatul bătut, ci el, învățătorul, a furat suma de 347 coroane, și tot el — învățătorul — a pus sub bancă bancnota găsită, în scop ca băiatul să fie declarat hoț. Nevrednicul dascăl a fost acuzat pentru denunțare falsă și pedepsit cu temniță grea de trei ani și jumătate.

Muzeele și războiul. Țările beligerante s'au îngrijit, deodată cu începutul războiului, să adune cât mai multe obiecte necesare istoricilor, care se vor ocupa necondată cu descrierea timpurilor epocale de astăzi. Colectia bibliotecii Muzeului național din capitală conține până acum peste 12 mii de obiecte cu raport la război, începând dela proclamația monarhului până la ultimul eșec de reclamă. Donațiile publicului generos cresc zilnic. Bună oară, un primar dintr'un sat mic a trimis o colecție foarte prețioasă de cărți postale din campanie, epistole d'ale internaților și prizonierilor. Afară de aceasta Muzeul jertfește sume considerabile pentru cumpărări. A reușit să adune numeroase caricaturi rusești despre țara noastră. O firmă din Germania face colecția comunicatelor din ziarele nemțești în legătură cu Ungaria și cu popoarele sale. În țările neutrale avem asemenea mulți colecțanți, cari completează cât mai bine lucrarea. Între amintirile războinice ocupă loc însemnat *cântecele războiului și cărțile* privitoare la luptele purtate la front și acasă. Afară de acestea, — cum aflăm din zăre budapestane, — s'au adus la Muzeu documente interesante din palatul regal dela Belgrad, între altele o luxuoasă biblie slavă, „în care frunzele s'odată regele Petru”, zice Budapești Hirlep.

Bravii noștri ostași pentru văduvele și orfanii eroilor noștri. La șterunța bibliotecarului Reuniunii meseriașilor sibiieni, a dnlui *George Lazar*, culeg. tipogr. f. acum pe câmpul de luptă (Regim. 310 de hăvezzi), următorii ostași au binevoit a dărua la fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de onoare, și anume: *Iacob Crișan*, bucătar la compania 11 (orig. din Făurđ), 10 cor., *Stefan Duca* din Sibiu (Bün), *George Lazar* din Orăștie și Comandantul companiei a 11-a, căte 3 cor. *Simion Tulmăci* (Valasud) *Ilie Tepeș* (Gyrgyócék), *Petru Lezar* (Făurđ), *Imre Papp* (Tati Bihor) căte 2 cor., *Peter Medler* (Giula), *Petru Pop* (Várz) și *Teodor Ursan* (J. bolu), căte 1 cor., sau în total 30 cor. Pentru primos, implorând binecuvântarea cerească asupra bravilor noștri ostași, exprimă sincere mulțumite: *Victor Tordășian*, presidentul Reuniunii.

Bioscopul Apollo. Mărcuri și Joi în 1 și 2 Martie n. se va reprezenta: *Excursiunea în valea Camp*, după natură. Credință forșată, umoristic. Regele munților, dramă criminală senzațională în 4 acte. Nița și cănele lui, farsă.

Teatru.

Miercuri, în 1 Martie: *Vivodul țiganilor*, operă în 3 acte de I. Strauss. Cu concursul cântăreței *Acta Barbu*.

Joi, în 2 Martie: *Maria Stuart*, tragedie în 5 acte de Schiller. În beneficiul d-șoarei *Ida Günther*.

Nr. 46/1916.

(9) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh Amos Popescu din parohia de cl. III Valea-Dosului, tractul protopresbiterial al Abrudului, se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, jumătate din venitele parohiei.

Ceice dorește a ocupa acest post, să-și înainteze petițiile instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat subscrisului oficiu protopresbiterial și să se prezente în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a cânta, cuvânta eventual a celebra.

Abrud, 12 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu protopresbiter.

Nr. 59/1916

(26) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei Tibru (cl. III.) se descrie concurs cu termen de 30 zile, dela această primă publicare.

Venitele, cu întregirea prescrișă dela stat, sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, având concurenții a se prezenta — pe lângă observarea restricțiilor reglementare — în o Duminecă sau Sărbătoare la biserică spre a cânta și predica resp. celebra.

Alba-Iulia, 10 Februarie 1916.

Oficiul protopresbiterial rom.-ortodox al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu protopresbiter.

Nr. 22/1916.

(21) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Godinești, cu filiile Brașeu și Petrești — devenită vacantă prin pensionarea neputinciosului paroh Alexandru Crișan — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflecții să se prezinte în comună spre a se face cunoscuți poporului, iar cererile de concurs să le înainteze subsemnatului oficiu, observând prescrișele Regulamentului pentru parohii și termenul pus.

Iliamureșană, 13/26 Ian. 1916.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Ilii.

Dr. Ioan Dobre adm. protopresb.

O calfă

la Librăria arhidiecezană din Sibiu află aplicare imediat. Salar după acord. Reflecții să-și adreseze cererile Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane.

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

a bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania Ioan Mețianu.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Τὰ συμβολικὰ βιβλία”. Atena. 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revizorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și izvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidiecezană și se vinde broșată, cu prețul de 2 cor. 50 fil.

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Orez (rizskása) și Cafea!!

Cu Orezul o pățirăm, că nu se mai află, deci acuma îi vine rândul și la Cafea, cu toate că am fost dat alarmă în această foaie.

Anglia ne împiedecă importul de Cafea și cu greu mai află, deci nu e mirare că în toată săptămâna se urcă prețul și că va trece de 10 cor. 1 Kgr. devenind Cafea o mâncare de lux.

Pe luna Martie ofer cu prețul de zi:

- Nr. 10* Cafea Cuba fină 1 kgr. 7-80 = 8-80 K.
12 Cafea Cuba foarte fină 1 kgr. 8-20 = 9-20 K.
16 Cafea Cuba specialitate 1 kgr. 8-80 = 9-80 K.
21 Cafea Iava aurie 1 kgr. 8-60 = 9-60 K.
106 Cafea Mixtură Victoria 1 kgr. 8-80 = 9-80 K.

* Din Nr. 10 se va afla puțină deci. Recomand Nr. 12

1 kgr. Tea „Mixtură rusască” 20 coroane.

5 kilograme se espedează franco și vămut prin ramburs postală!

Aflând puțină Cafea și Tea, negustorilor și în România nu mai pot trimite. Grăbiți până se mai află și rog a-i aviza și pe cunoscuți.

Cu toată stima se roagă de sprijin:

F. A. Degan,

comerciant de Cafea și Tea în Fiume.

(17) (Postafiock 163.) 5-10

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15-20 ani, traducere de Vasile Stan, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Perioada fatală. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietiniți Cavalierism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Noblețea adevărată. Inclinările și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, Secretul succesului e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu 2 coroane.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Presfintei Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

In aceasta ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfintei cuminăcături. Rugăciunile după sfânta cuminăcătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos. Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preasfintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciunea la deosebite ocațiuni. Culegere de rugăciuni la felurite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Pascălia până la anul 1960 cu explicare.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu 1 cor. 60 fil. Revanzătorilor li se dă 25% rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de 1 cor. 80 fil.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala Liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște-mă Dumnezeule” etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efreim; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărțirea cu s. cuminăcătură ale marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțirea cu s. cuminăcătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la 2 cor.

2. Memoriajul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I dela 2 cor. 60 fil. la 2 cor.

3. Însemnările unui tre-ător. Crampeie din sbucimările dela noi, de O. G. Ga, dela 3 cor. la 1 cor. 50 fil.

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la 50 fil.

Librăria arhidiecezană.

La Librăria arhidiecezană

se vând cu preț redus:

I Revizite pentru fizică.

Table listing various scientific instruments and their prices, such as 'Instrument arhimedic', 'Glob de aramă', 'Scripet', etc.

II Tabele de intuițiune.

Table listing various items and their prices, such as 'Modelul mașinei de aburi', 'Să ne ferim de beuturi spirituoase', 'Urmările beției', etc.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român” a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștin. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto postal.

Revanzătorilor li se dă 20% rabat.

In editura comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau părți alese din sfânta scriptură, testamentul vechiu și testamentul nou,

cu binecuvântarea Înaltpreasfințitei Sale Domnului Ioan Mețianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următorul cuprins: A. Testamentul vechiu.

I. Întâia carte a lui Moise. Facerea lumii. Păcatul lui Adam și al Evei. Pedepșa lor. Făgăduința Mesiei. Uciderea de frate a lui Cain. Următorii lui. Vestirea poporului. Facerea corabiei. Popolul se începe. Potopul se sfârșește. Avraam primește în cortul seu pe ingeri, cari li făgăduiește fiu din Sara și i-se descopere perirea Sodomei. Isav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Ioșif din pismă se vinde de frați săi. Ioșif prin tălcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Ioșif.

II. A doua carte a lui Moise. Egipt. Nașterea, creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea mielului Paștilor. Moartea celor întâi născuți, începutul egiptului. Sevrăgirea egiptului. Perirea egiptenilor în marea roșie. Moise primește sfintele zece porunci ale lui Dumnezeu. Intocmirea meseriașilor. Serbarea Sămbetei. Tabele legii.

III. A treia carte a lui Moise. Leviticon. Sfântirea preoților. Tălcuirea celor zece porunci și a altor legi.

IV. A patra carte a lui Moise. Numerile. Văleam vrea se blăsteme pe Israeliteni. Asina lui vorbește. Legea despre bunurile de moștenire. Iisus Navi se pune în locul lui Moise povățuitor poporului.

V. A cincea carte a lui Moise. A doua lege. Repețirea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moise predă dirigitoria sa, și așază pe Iisus fiul lui Navi în locul său. Moartea lui Moise și ce urmează după aceea.

VI. Cartea lui Iisus Navi. Israel trece cu urme neudate prin Iordan. Cuprinderea și risipirea cetății Ierihorului.

VII. Cartea judecătorilor lui Israel. Vitejia prorocii Deborei, a lui Varac și a lui Iail. Învingerea lui Gedeon asupra lui Madiam. Vitejia, nunta și găcitura lui Samson.

VIII. Cartea I-a a împăraților. Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Saul de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliat.

IX. Cartea II-a a împăraților. Ungerea lui David de împărat.

X. Cartea III-a a împăraților. Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon. Iiie ucide pe preoții lui Vaal.

XI. Cartea IV-a a împăraților. Cele cinci minuni ale lui Eliseu. Neoman se curăță de boală.

XII. Cartea lui Iov. Nenorocirea și răbdarea lui Iov.

XIII. Psaltirea. Cântarea lui David când a scăpat din mâna lui Saul.

XIV. Pildele lui Solomon. Lauda înțelepciunii în viața omenească. Lauda mamei muncitoare.

XV. Ecclesiastul lui Solomon. Toate și au vremea lor. Mijloacele fericirii.

XVI. Eremia. Vedenia despre smochine.

XVII. Daniil. Daniil tălcuește visul lui Navuhodonosor. Scăparea din groapa leilor.

XVIII. Prorocul Iona. Chemarea, neascultarea și pedepșa lui Iona. Rugăciunea lui Iona pentru scăpare.

XIX. Tovie. Rugăciunea bătrânului Tovie, a Sarei și ascultarea rugăciunii lor. Voia din urmă a lui Tovie și sfătuirea către fiul său.

XX. Iuditea. Iscusitul îndemn și bunul sfat al Iuditei către bătrânii poporului. Tăierea capului lui Oliferu. Mulțumita Iuditei și a poporului ei.

XXI. Cartea înțelepciunii lui Solomon. Rugăciunea către Dumnezeu pentru înțelepciune.

XXII. Cartea înțelepciunii lui Iisus fiului lui Sirach. Despre ascultarea pruncilor către părinți, și despre adevărata smerenie. Lauda temeilor bune, și muștrarea celor rele.

XXIII. Cărțile Macaveilor. Despre nedumnezeirea și tirania lui Antioch. Despre statornicia celor șapte frați Macavei și a mamei lor.

B. Testamentul nou.

Nașterea lui Ioan Botezătorul. Bunavestire Nașterea lui Iisus. Întimpinarea Doamului. Magii dela răsărit. Fuga la Egipt. Botezul lui Iisus. Ispitirea lui Iisus. Nunta din Cana. Samariteanca la puțul lui Iacob. Slăbănogul dela lacul Vitezda. Cuvântarea de pe munte. Învierea ticărilor din Nain. Învierea ietei lui Iair. Schimbarea la față. Vindecarea orbului din naștere. Samariteanul cel îndurat. Cina cea mare. Fiul cel răstăcit. Bogatul și Lazăr cel sărac. Vamegul și Fariseul. Zacheu și Vamegul. Filerii văduvei. Pilda Sămănătorului. Învierea lui Lazăr. Intrarea în Ierusalim. Cina cea de taină. Iisus în grădina Gethsimani. Iisus înainte Arh ere lor. Patimile, răstigirea, moartea, înmormântarea lui Iisus.

Se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată solid și frumos cu 2 cor. + 20 reșii porto.

Revanzătorilor li se dă rabat 15%.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.